

www.parohiaserbanvoda.ro

Cuvântul care zidește

NU LIPSI DE LA LITURGHIA EUHARISTICĂ,
PENTRU CĂ EA NU ESTE COMPLETĂ FĂRĂ TINE!

CHIPUL LUI DUMNEZEU DIN OM SE DEZVĂLUIE ÎN FAPTELE IUBIRII PENTRU APROAPELE

DUMINICA A 25-A DUPĂ RUSALI

Pilda samarineanului milostiv

SF. IOAN CEL MILOSTIV,
PATRIARHUL ALEXANDRIEI;
SF. CUV. TEODOR STUDITUL

†) SF. MARTIRI ȘI MĂRTURISITORI
NĂSĂUDENI: ATANASIE TODORAN
DIN BICHIGIU, VASILE DIN MOCOD,
GRIGORIE DIN ZAGRA ȘI VASILE
DIN TELCIU

În Duminica a XXV-a după Rusalii la Sfânta Liturghie se citește pericopa evanghelică de la Luca, capitolul X, versetele de la 25 la 37, în care ni se prezintă Pilda Samarineanului Milostiv. Pilda rostită de Mântuitorul Iisus Hristos simbolizează însăși taina mântuirii neamului omenesc, înțelesul pildei fiind foarte bogat și adânc.

Omul căzut între tâlhari, rănit și prădat de aceștia, simbolizează pe primii oameni care, fiind înșelați de diavol, au fost prădați de niște tâlhari de binecuvântarea lui Dumnezeu și de fericirea raiului, fiind alungați afară. Ierusalimul este raiul, fericirea cea veșnică, iar Ierihonul este lumea aceasta pământească, tâlharii nefiind alții decât diavolii sau îngerii cei răi. Acești demoni l-au dezbrăcat pe om de fericirea de care se bucura în rai și i-au făcut și răni, adică l-au cufundat pe om în fel de fel de păcate grele, căci precum rana sapă în trupul omului, tot așa păcatul rănește sufletul omului.

Preotul care a trecut pe lângă cel bătut și rănit, fără să aibă milă de el, este preotul legii vechi, preotul Vechiului Testament, care n-a putut să-l ajute pe om, adică să-l mântuiască. Moise și Aaron și marii preoți ai evreilor n-au putut mântui poporul din robia tâlharilor demoni. Levitul care a trecut după preot și a făcut la fel ca el, reprezintă pe proorocii Vechiului Testament, care nici ei n-au putut să-l ajute pe om, adică să-l mântuiască.

Samarineanul milostiv, aparent un simplu călător sau pelerin, după cum ne spune Evanghelia, era considerat de evrei ca fiind un străin, dar el s-a distins de preotul și levitul Legii Vechi prin milostivirea sau bunătatea sufletului său. Această faptă bună a Samarineanului milostiv, adică a Mântuitorului

Hristos, înseamnă ridicarea naturii umane căzută în păcat și rănită de patimi. Hristos Domnul o unge cu untdelemnul Botezului (Sfântul și Marele Mir) care se dăruiește omului spre vindecare de păcat și creștere spirituală. Vinul turnat pe răni înseamnă vinul Sfintei Euharistii, adică Sângele Domnului, pe care omul îl primește în Sfânta Împărtășanie dimpreună cu Trupul Domnului „spre vindecarea sufletului și a trupului”, „spre iertarea păcatelor și viață veșnică”.

Spun Sfinții Părinți că așezarea pe asinul Său înseamnă luarea asupra Sa a păcatelor lumii, asumarea în trupul Său a „boldului păcatului”, iar casa de oaspeți reprezintă Biserica, spitalul în care se vindecă rănille pricinuite de păcate. Plecând de pe pământ, a încredințat doi dinari, adică Vechiul și Noul Testament gazdei, care nu este altcineva decât „noul preot”, ce se bucură de această dată de încrederea Sa că poate purta grijă de cel rănit până la cea de-a doua venire a Sa. Cuvintele „când mă voi întoarce, îți voi da” se referă la a doua venire a Mântuitorului Hristos, când El va răsplăti din belșug celor care în casa de oaspeți a lui Dumnezeu, adică în Biserică, s-au ostenit, cu timp și fără timp, pentru mântuirea oamenilor, pentru vindecarea și ridicarea lor din păcate și pentru dobândirea vieții veșnice.

Evanghelia de astăzi nu se mărginește la descrierea unui gest frumos, ci ea este și un

îndemn clar și ferm la acțiune, la fapta cea bună: „Mergi să faci și tu asemenea!” Acest îndemn al Mântuitorului - concluzia practică a Pildei samarineanului milostiv - a fost urmat de Biserica încă de la începuturile sale, prin opera filantropică sau lucrarea caritabilă a acesteia de-a lungul veacurilor. Dar această lucrare îl privește și pe fiecare creștin în parte, căci și noi trebuie să dovedim milă și înțelegere față de aproapele nostru: față de cel căzut între „tâlharii” vieții acesteia sau față de văduva căzută pradă singurătății, de orfanul urgisit de soartă, de bolnavul căzut pradă suferinței, de cel întemnițat căzut pradă fărădelegii – către toți aceștia ne trimite Sfânta Evanghelie: „Du-te și fă și tu asemenea!” Apleacă-ți genunchiul tău lângă cel care suferă sau pătimizește, de boală, de singurătate, de lipsa unui sfat ori a unui cuvânt bun! Dacă ești sărac și nu poți ajuta material pe aproapele tău, dă-i măcar cuvântul tău bun! Arată-i cât a pătimit Hristos! Îmbărbățează-l în singurătatea ori suferința lui și vei fi și tu „samarineanul milostiv”.

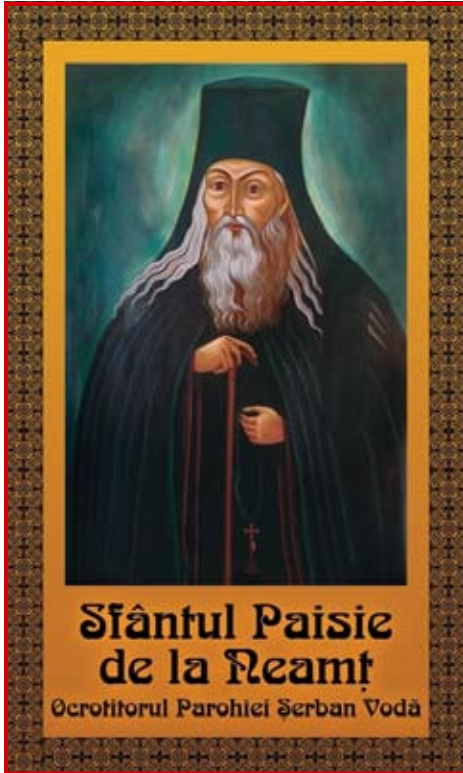
Prin urmare, Evanghelia de astăzi ne îndeamnă să fim, după posibilități, aproapele celui ce are nevoie de ajutorul nostru. Pilda este pentru noi toți un program, un îndemn la fapte bune, iar dacă lucrăm cu iubire și bucurie pentru mântuirea altora, lucrăm și pentru propria noastră mântuire. ❖

Părintele Diacon Cristian Filiuță

Al treilea hram al bisericii noastre

SFÂNTUL CUVIOS PAISIE DE LA NEAMȚ

Săptămâna aceasta parohia noastră se îmbracă în haine de sărbătoare, de lumină și de bucurie. Pentru că, iată, miercuri, 15 noiembrie, prăznuim hramul de toamnă al bisericii Șerban Vodă: Sfântul Cuvios Paisie de la Neamț.

Sfântul Cuvios Paisie de la Neamț sau Velicikovski a fost un stareț ce a trăit pe meleaguri ucrainene, românești și athonite în secolul al XVIII-lea și a avut o influență deosebită atât asupra monahismului românesc, cât și asupra celui slav. Preafericitul Părinte Rastislav, Mitropolitul Bisericii Ortodoxe din Ținuturile Cehiei și din Slovacia, prezent anul acesta la Sărbătoarea Sf. Cuv. Dimitrie cel Nou, amintea în cuvântul său de Sfântul Cuvios Paisie Velicikovski menționând rolul extrem de important pe care acesta l-a avut în Biserica Ortodoxă din Cehia și Slovacia.

Cuviosul s-a născut la 21 Decembrie 1722 la Poltava, în Ucraina. Tatăl său a fost preot la catedrala orașului. A avut 11 frați și a primit o educație religioasă deosebită. Unele cercetări duc la concluzia că familia Sfântului Paisie s-ar fi tras din moldoveni stabiliți în ținutul Poltavei, presupunându-se că ar fi fost chiar înrudiți cu strămoșii după mamă ai lui Dimitrie Cantemir.

Rămâne orfan de tată, dar va studia la Academia duhovnicească din Kiev (întemeiată de Mitropolitul român Petru Movilă). Nu termină însă studiile, atras fiind de viața monahală și considerând că nu mai poate pierde ani la Școala din Kiev. În 1740 îl aflăm în mănăstirea Liubețki, apoi se

Mănăstirea Sf. Prooroc Ilie din Athos

îndreaptă spre mănăstirea Medvedovski, unde va îmbrăca rasa monahală cu numele de Platon. Datorită prigoanei ocupanților polonezi, se întoarce la Kiev, la Lavra Pecersca. Aici se îndeletnicește cu pictura icoanelor. Tot aici îl va cunoaște și pe Mitropolitul Antonie al Moldovei, care ținea slujbele în limba română.

După mai multe încercări, abia în anul 1742 reușește să treacă granița și să ajungă în Moldova. Trece pe la schitul Dălhăuți - Vrancea, apoi în Muntenia, succesiv la schiturile Trăstieni - Rm. Sărat, Poiana Mărului - unde îl cunoaște pe renumitul stareț Vasile de la Poiana Mărului - și la Cârnu - Buzău, schituri care se conduceau după regulile monahale athonite.

În 1746, la numai 24 de ani, pleacă spre Athos. Va locui mai întâi la mănăstirea Pantocrator, apoi, pentru că nu-și găsește un părinte duhovnicesc pe măsură, se retrage timp de patru ani într-o peșteră. În 1750 vine la Athos și starețul Vasile de la Poiana Mărului, care îl tunde în monahism și îi schimbă numele în Paisie.

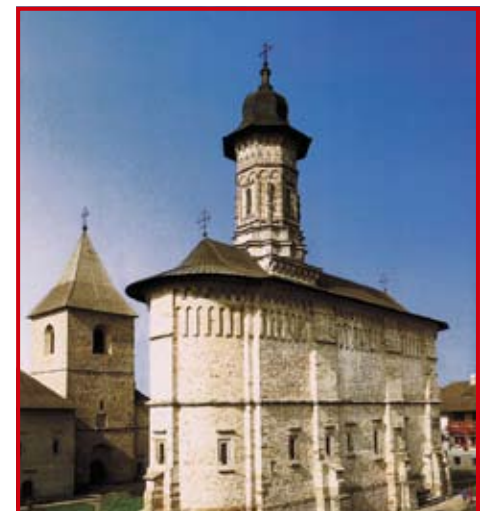
În jurul Sfântului Paisie se strâng din ce în ce mai mulți ucenici care îi cer sfat și îndrumare în viața monahală. La 36 de ani Episcopul Grigorie de la Athos îl hirotonește ieromonah. Primul său ucenic a fost monahul Visarion, venit din Moldova, la care se adaugă și alții, tot moldoveni.

Primind binecuvântarea Patriarhului Serafim, Sfântul Paisie întemeiază schitul Sfântul Ilie, cu 5 chilii. Curând vor locui aici 60 de ucenici de multe naționalități: români, ruși, ucraineni, greci sau bulgari. Starețul învață greaca de la monahul Macarie și începe să traducă din greacă în slavonă, revizuiind vechile traduceri slavone după originalele grecești ale Sfinților Părinți răsăriteni.

După 17 ani petrecuți în Athos, în anul 1763 hotărăște să se întoarcă în țară, căci nu mai putea locui la Schitul Sf. Ilie. Se stabilește împreună cu cei 64 de ucenici ai săi mai întâi la schitul Vărzărești - Focșani,

apoi se îndreaptă spre Iași, după ce mitropolitul de la București - grec de neam - l-a refuzat. La Iași, Mitropolitul Gavril Calimah, pe care-l cunoscuse la Athos, îi încredințează mănăstirea Dragomirna, ctitorie din 1609 a lui Anastasie Crimca. Mănăstirea va primi din ce în ce mai mulți ucenicii, români, ruși și ucraineni. Aici starețul va sta 12 ani, formând o obște de 350 monahi. Alcătuiește un important regulament monahal, cunoscut sub numele de „Așezământul de la Dragomirna”, în opt puncte, care introducea rânduiala în viața călugărilor. Monahii erau obligați să ducă viață de obște, să lucreze în diferite ateliere și ascultări. Starețul este ales de obștea tuturor viețuitorilor și confirmat de mitropolit. Tot aici Sfântul Paisie înființează bolniță, adică spital, pentru bolnavi și bătrâni.

Cuviosul Paisie continuă și în Moldova opera de traducere a scrierilor Sfinților Părinți, din greacă în slavonă și în română. Cea mai importantă lucrare a sa este traducerea Filocaliei în limba slavonă la cererea Mitropolitului Gavriil al Petersburgului. Acesta, după o cercetare amănunțită a traducerii, o tipărește în 1793

Mănăstirea Dragomirna

Racla cu moaștele Sf. Paisie din biserica noastră

Mănăstirea Neamț

la Moscova. Trebuie să amintim că anterior acestei publicări, în jurul anului 1769 exista în manuscris o colecție impresionantă de texte filocalice traduse în limba română, Filocalia de la Dragomirna.

Dar opera Sfântului Paisie nu se rezumă la traduceri. Dintre operele sale personale menționăm lucrarea „Șase capitole asupra rugăciunii inimii” în care Sfântul Paisie expune sistematic bazele biblice și patristice ale rugăciunii lui Iisus, pregătirea celui care o practică și efectele acestei rugăciuni. În această Apologie a Rugăciunii minții ne învață că cel ce practică Rugăciunea are nevoie de sfatul unei persoane experimentate. Rugăciunea minții are mai multe trepte: pentru începători, care duc o viață activă, și ea este însoțită obligatoriu de post, rugăciune și priveghere; o altă treaptă pentru cei desăvârșiți, în care rugăciunea minții corespunde vieții contemplative. Când sufletul se purifică de patimi, el poate primi harul divin care-l conduce spre viziuni spirituale, descoperindu-i tainele divine la care cu mintea nu se poate ajunge. Este stadiul rugăciunii vizionare sau al rugăciunii pure, după Sfântul Isaac Sirul, din care izvorăște viziunea. Iar rugăciunea pură este darul exclusiv al lui Dumnezeu.

În privința căilor vieții monahale, Paisie expune învățătura tradițională ortodoxă: în singurătate totală, în tovărășia a doi-trei monahi sau în comunitate, forma pe care o preferă.

În 1775, când Bucovina este ocupată de austrieci, starețul Paisie însoțit de 200 de ucenici, pleacă la mănăstirea Secu, unde rămâne patru ani, continuând pravila de la Dragomirna.

În anul 1779, la dorința domnitorului Constantin Moruzzi (1777-1782), Paisie devine egumen al mănăstirii Neamț și va avea grijă de obștile celor două mănăstiri,

Secu și Neamț. La Neamț activitatea starețului este deosebit de bogată. Întărește aici rânduielile monahale athonite, cu viață de obște, cu slujbe zilnice, cu predici, cu muncă și rugăciune, după regula Sf. Vasile cel Mare, grijă pentru bătrâni și bolnavi. La Neamț starețul construiește un spital, o casă de oaspeți și noi chilii, numărul monahilor trecând de 800: români, ruși, bieloruși, ucraineni, greci, sârbi și bulgari.

Preocupările starețului s-au concretizat într-o imensă activitate literar-bisericească: două echipe de traducători, de copişti și de critici, cu el în frunte, lucrau fără întrerupere la revizuirea și traducerea scrierilor filocalice în slavonă și în română. Numărul total al manuscriselor din timpul său se ridică la 300, dintre care 44 alcătuite de el însuși, Mănăstirea Neamț devenind un deosebit de important centru de cultură teologică-ascetică.

A trecut la Domnul la 15 noiembrie 1794, la vârsta de 72 de ani, fiind înmormântat în biserica Mănăstirii Neamț. Influența paisiană a fost deosebit de puternică în Moldova prin stareții Ilarion de la Secu și Sofronie de la Neamț sau prin ucenicii săi: Visarion, Gherontie și Dorotei, trimiși la studii în Muntenia. În Muntenia, paisianismul s-a răspândit datorită starețului Gheorghe de la

Căldărușani în mănăstirile Cernica și Căldărușani. Numeroase manuscrise slavone s-au răspândit în mănăstirile ortodoxe din Bulgaria, Serbia și de la Athos. Schitul Sfântul Ilie și mănăstirile Pantocrator și Noul Neamț, ultima înființată de ucenicii săi, au dus mai departe spiritului paisian. Rânduielile sale monahale au influențat masiv viața religioasă a Bisericii Ruse. Mulți dintre ucenicii săi s-au răspândit în 117 mănăstiri și schituri din 35 de eparhii ale acestei Biserici.

Au fost alcătuite mai multe „Vieți” ale starețului Paisie, scrise de monahii Spiridon de la Neamț, Mitrofan, Grigorie, Andronic sau Vitalie, cea din urmă fiind considerată autentică. Starețul Paisie de la Neamț este unul din cei dintâi scriitori asceți ai secolului al XVIII-lea. Curentul de reînnoire a vieții monahale pe care l-a creat a avut un efect benefic și prin faptul că a contracarat curentul de grecizare și a favorizat impunerea limbii poporului în biserică, cultură și literatură.

Pentru viața sa ascetică, pentru bogăția învățăturilor sale și pentru contribuția la înnoirea monahismului, a fost trecut în rândul sfinților. Mai întâi de către Biserica Ortodoxă Rusă, la 6 iunie 1988, apoi de Biserica Ortodoxă Română la 21 iunie 1992. ❖

PROGRAMUL BISERICII ȘERBAN VODĂ ÎN PERIOADA 12 - 19 NOIEMBRIE 2017

ZIUA	ORA	SLUJBE/activități
Duminică 12 noiembrie	08 ⁰⁰ -12 ⁰⁰	Duminica a 25-a după Rusalii (Pilda samariteanului milostiv) Utrenia, Sfânta Liturghie
Luni 13 noiembrie	07 ³⁰ -09 ³⁰	Sfânta Liturghie
Mărti 14 noiembrie	07 ³⁰ -09 ³⁰	Sfânta Liturghie
Miercuri 15 noiembrie	1730-21 ⁰⁰	Slujbă de priveghere pentru hram
Vineri 17 noiembrie	8 ⁰⁰ -12 ⁰⁰	HRAM – Sf. Cuv. Paisie de la Neamț – Utrenie, Sfânta Liturghie
	07 ³⁰ -09 ³⁰	Sfânta Liturghie
	17 ⁰⁰ -19 ³⁰	Vecernie cu Litie, Acatist
Sâmbătă 18 noiembrie	07 ³⁰ -09 ³⁰	Sfânta Liturghie, Parastas cu pomenirea morților
	18 ⁰⁰ -19 ⁰⁰	Vecernie
Duminică 19 noiembrie	08 ⁰⁰ -12 ⁰⁰	Duminica a 26-a după Rusalii (Pilda bogatului căruia i-a rodit țarina) Utrenia, Sfânta Liturghie

Sfinții Năsăudeni Atanasie Todoran din Bichigiu, Vasile Dumitru din Mocod, Marin Grigore din Zagra și Vasile Oichi din Telciu au fost apărători ai credinței strămoșești și ai neamului românesc și au suferit martiriul în ziua de 12 noiembrie 1763.

Atanase Todoran, s-a născut în Bichigiu, sat de pe Valea Sălăuței. Era dintr-o familie de țărani, înrudită cu familia preoților Coșbuc din Hordou, strămoșii poetului George Coșbuc. Era cunoscător de carte și fruntaș în comună. În tinerețe a fost luat în armata austriacă, dar amânându-i-se prea mult eliberarea, dezertează și se întoarce acasă. Urmărit de oamenii împărăției, se ascunde în munți, apoi se refugiază în Moldova, slujind acolo. Un act al domnitorului Mihai Racoviță

consemnează eliberarea din oaste a lui Atanasie, în vârstă de 74 de ani, după ce a fost 13 ani căpitan, și ridicarea sa la rang de răzeș.

A fost închis câțiva ani în Turnul Dogarilor din cetatea Bistriței pentru dezertarea sa. Întorcându-se în satul său, unde nu mai era preot ortodox, refuză spovedirea și împărtășirea fiului său de preotul unit, îngropându-și băiatul în ritul credinței strămoșești.

În anii 1761-1762 tratează, alături de alți fruntași, cu guvernul din Viena militarizarea a 21 de comune de pe Valea Bichigiului, Sălăuței și Someșului Mare. Li se promite că românii năsăudeni vor beneficia de înlesniri, iar Todoran cere ca după înființarea regimentului de graniță românii să nu fie siliți să-și lepede credința așa cum se întâmpla de decenii cu românii transilvăneni. Dar condițiile acordului sunt

repede uitate, iobăgia nu este ridicată, iar convertirea la catolicism continuă.

La 10 mai 1763, la Salva este organizată sfințirea drapelului de luptă și depunerea jurămintelor de către nouă companii ale Regimentului de graniță nou înființat. Generalul Bukow vine să primească jurământul grănicerilor năsăudeni. Dar din rândurile militarilor iese în față, călare, „moș Tănase Todoran”, în vârstă de 104 ani, care le ține grănicerilor o cuvântare. Printre altele, le spune: „De doi ani noi suntem grăniceri și carte n-am primit de la înalta împărăteasă că suntem oameni liberi! - și apoi așa nu vom purta armele, ca sfânta credință să ne-o batjocorească! Jos armele!”. Mișcați de aceste cuvinte, grănicerii aruncă armele jos, în semn de protest și nesupunere și se alătură lui Atanasie Todoran.

Pentru aceasta, la 12 noiembrie 1763, pe același platou de la Slava are loc execuția celor vinovați de revolta din luna mai: Atanasie Todoran este frânt pe roată de sus în jos, iar capul îi este legat de o roată, „pentru că i-a reținut pe oameni de la unire și de la înrolarea în statutul militar grăniceresc...” Sunt martirizați prin spânzurare, „pentru aceeași vină”, Vasile Dumitru din Mocod, Grigore Manu din Zagra și Vasile Oichi din Telciu, alți nouăsprezece oameni fiind bătuți cu vergi, mulți murind sub lovituri. Grozăvia însă nu se termină aici: capetele celor martirizați sunt ridicate pe pari la poarta caselor lor, iar bucăți din trupurile lor sunt așezate la răspântii de drumuri. Încununându-se cu moarte martirică, Atanasie și-a vărsat plin de curaj sângele pentru credința strămoșească și drepturile românilor transilvăneni. ❖

Începe Postul Nașterii Domnului

Un post al bucuriei. Primul post din anul bisericesc și ultimul din anul civil. Prin durată sa de 40 de zile, ne aduce aminte de postul lui Moise de pe Muntele Sinai, când acesta aștepta să primească cuvintele lui Dumnezeu scrise pe lespedea de piatră ale Tablelor Legii. Noi creștinii postim 40 de zile pentru a ne învrednici de primirea Cuvântului lui Dumnezeu întrupat și născut din Fecioara Maria.

Anul acesta lăsăm sec în seara zilei de 14 noiembrie și postim până pe data de 24 decembrie.

Rânduiala din pravile ne îndeamnă, ca regulă generală, să nu mâncăm bucate cu untdelemn și să nu bem vin luni, miercuri și vineri. În aceste zile postim până la ora 3-4 după-amiaza, când mâncăm hrană uscată sau legume fierte. Marți și joi avem dezlegare la untdelemn și vin. În fiecare sâmbătă și duminică între 21 noiembrie (Intrarea Maicii Domnului în Biserică) și 20 decembrie

(pomenirea Sfântului Ignatie Teoforul), avem dezlegare la pește. Este un post ușor, iar anul acesta sunt nu mai puțin de 15 dezlegări la pește, pe care le găsim notate în calendar.

Numai cei cu probleme grave de sănătate și copiii nu țin acest post. Totul însă cu sfatul și mai ales binecuvântarea duhovnicului. Ne pregătim pentru primirea Pruncului Hristos nu numai prin post, pe care îl ținem din prima și până în ultima zi, nu pe sărite sau prin ținerea numai a primei și ultimei săptămâni, dar și prin spovedanie și împărtășire.

În această săptămână, odată cu începerea Postului, preoții din biserică vor spovedi zilnic, pentru a ne putea împărtăși pe 21 noiembrie, de Intrarea în biserică a Maicii Domnului. ❖

ORARUL CENTRULUI PAROHIAL PENTRU COPII ȘI TINERET

Ziua	Ora	Meditații	Cine răspunde
Luni	15 ⁰⁰ -16 ⁰⁰ 18 ⁰⁰ -19 ⁰⁰	Limba română cl. a VIII-a Matematică - clasa a VIII-a	Prof. Cioabă Cristina Prof. Stuparu Germina
Joi	13 ³⁰ -15 ⁰⁰	Limba română / matem. clasa a IV-a	Prof. Ruscescu Georgeta
Sâmbătă	14 ⁰⁰ -16 ⁰⁰	Matematică - clasa a VIII-a	Ing. Tomescu Paul